

بررسی تأثیر محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران

صدیقه تابع معتوقی

کارشناسی ارشد مدیریت مالی، موسسه آموزش عالی خرد، بوشهر، ایران. (نویسنده مسئول).

sadighehmatoghi70@gmail.com

دکتر حسن احمدی

گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی خرد، بوشهر، ایران.

ahmadihassan80@yahoo.com

شماره ۱۰۹ / زمستان ۱۴۰۴ (جلد اول) / صص ۹۶-۱۱۳
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره هشتم)

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر محدودیت‌های مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ است. با توجه به ماهیت دووجهی متغیر وابسته (وقوع یا عدم وقوع تجدید ارائه صورت‌های مالی)، از مدل رگرسیون لجستیک برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است. جامعه آماری شامل ۱۲۰ شرکت تولیدی بوده که داده‌های مورد نیاز آن‌ها از صورت‌های مالی حسابرسی‌شده استخراج شده است. محدودیت‌های مالی شرکت‌ها با استفاده از شاخص‌های مبتنی بر وضعیت نقدینگی و ساختار تأمین مالی اندازه‌گیری گردید. نتایج حاصل از برآورد مدل لجستیک نشان می‌دهد که محدودیت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد؛ به این معنا که با افزایش شدت محدودیت‌های مالی، احتمال بروز تجدید ارائه صورت‌های مالی افزایش می‌یابد. این یافته‌ها بیانگر آن است که فشارهای مالی می‌تواند زمینه‌ساز بروز خطاهای گزارشگری مالی یا افشای اصلاحات مالی در دوره‌های بعدی شود. نتایج این پژوهش می‌تواند برای سرمایه‌گذاران، حسابرسان و نهادهای ناظر در ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها مفید واقع شود.

واژگان کلیدی: محدودیت‌های مالی، تجدید ارائه صورت‌های مالی، بورس اوراق بهادار تهران.

مقدمه

کیفیت گزارشگری مالی یکی از ارکان اساسی شفافیت اطلاعاتی در بازارهای سرمایه به شمار می‌رود و صورت‌های مالی به‌عنوان اصلی‌ترین ابزار انتقال اطلاعات مالی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر ذی‌نفعان ایفا می‌کنند. در این میان، تجدید ارائه صورت‌های مالی به‌عنوان اصلاح صورت‌های مالی منتشرشده قبلی، نشانه‌ای از ضعف در کیفیت گزارشگری مالی تلقی می‌شود و معمولاً بیانگر وجود خطاهای بااهمیت، برآوردهای نادرست یا حتی دستکاری در گزارشگری مالی دوره‌های گذشته است (اندرسون و یون^۱، ۲۰۰۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تجدید ارائه صورت‌های مالی اغلب با پیامدهای نامطلوبی همچون کاهش ارزش بازار شرکت، افزایش عدم تقارن

¹ Anderson & Yohn

اطلاعاتی و افزایش هزینه سرمایه همراه است (هریبار و جنکینز^۱، ۲۰۰۳). یکی از عوامل مهمی که می‌تواند بر کیفیت گزارشگری مالی و در نهایت بروز تجدید ارائه صورت‌های مالی اثرگذار باشد، محدودیت‌های مالی شرکت‌ها است. محدودیت مالی به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن شرکت‌ها به دلیل مشکلات نقدینگی، هزینه بالای تأمین مالی خارجی یا دسترسی محدود به منابع مالی، قادر به تأمین لازم برای سرمایه‌گذاری‌های بهینه نیستند. در چنین شرایطی، فشارهای مالی می‌تواند رفتار مدیران را تحت تأثیر قرار داده و انگیزه‌هایی برای تغییر یا دستکاری در گزارشگری مالی ایجاد کند. بون^۲ و همکاران (۲۰۱۸)، نشان می‌دهند که شرکت‌های دارای محدودیت مالی شدیدتر، بیش از سایر شرکت‌ها در معرض تجدید ارائه صورت‌های مالی قرار دارند.

ادبیات نظری این رابطه را عمدتاً از دو دیدگاه تبیین می‌کند: دیدگاه فرصت‌طلبی مدیریتی و دیدگاه سیگنال‌دهی مدیریتی. از منظر فرصت‌طلبی مدیریتی، مدیران شرکت‌های با محدودیت مالی، به دلیل عملکرد ضعیف‌تر، اهرم مالی بالاتر و پیچیدگی اطلاعاتی بیشتر، ممکن است به استفاده گسترده‌تر از اقلام تعهدی اختیاری و دستکاری سود روی آورند تا تصویر مطلوب‌تری از وضعیت مالی شرکت ارائه دهند. این رفتارها در نهایت می‌تواند منجر به کشف خطاها و الزام به تجدید ارائه صورت‌های مالی در دوره‌های بعدی شود (بون و همکاران، ۲۰۱۸). به عبارت دیگر، محدودیت مالی می‌تواند زمینه‌ساز کاهش کیفیت گزارشگری مالی و افزایش احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی باشد. در مقابل، دیدگاه سیگنال‌دهی مدیریتی بر این باور است که برخی شرکت‌های دارای محدودیت مالی، به‌ویژه شرکت‌هایی که فرصت‌های رشد و سرمایه‌گذاری بالاتری دارند، ممکن است از مدیریت سود به‌عنوان ابزاری برای ارسال سیگنال‌های مثبت به بازار سرمایه استفاده کنند. هدف این شرکت‌ها، بهبود برداشت سرمایه‌گذاران و تسهیل دسترسی به منابع مالی خارجی است. با این حال، بون و همکاران (۲۰۱۸)، تأکید می‌کنند که این نوع مدیریت سود لزوماً منجر به تجدید ارائه صورت‌های مالی نمی‌شود؛ چراکه مدیران در این شرایط تلاش می‌کنند از نقض اصول پذیرفته‌شده حسابداری که می‌تواند پیامدهای قانونی و اعتباری جدی به همراه داشته باشد، اجتناب کنند.

از سوی دیگر، پیامدهای منفی تجدید ارائه صورت‌های مالی، اهمیت بررسی عوامل مؤثر بر آن را دوچندان می‌کند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تجدید ارائه صورت‌های مالی از دیدگاه سرمایه‌گذاران به‌عنوان سیگنالی منفی تلقی شده و می‌تواند موجب کاهش اعتماد بازار و افت ارزش شرکت شود (اندرسون و یون، ۲۰۰۲؛ هریبار و جنکینز، ۲۰۰۳). همچنین، شواهد تجربی بیانگر آن است که تجدید ارائه صورت‌های مالی اغلب با افزایش هزینه سرمایه و کاهش فرصت‌های رشد شرکت همراه است (سلیمان و حماوندی^۳، ۲۰۲۰). در برخی موارد نیز، تجدید ارائه‌ها به کشف تقلب‌های گزارشگری مالی و ضعف‌های اساسی در نظام کنترل‌های داخلی شرکت‌ها منجر شده است (سلسابیللا و اسماراتی^۴، ۲۰۲۵). علاوه بر انگیزه‌های مدیریتی، عوامل عملیاتی نیز می‌توانند در بروز تجدید ارائه صورت‌های مالی نقش داشته باشند. چرنی^۵ و همکاران (۲۰۲۰)، بیان می‌کنند که محدودیت منابع مدیریتی و حسابرسی، به‌ویژه در دوره بستن حساب‌های پایان سال، می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را تضعیف کرده و احتمال بروز خطاهای بااهمیت و در نتیجه تجدید ارائه صورت‌های مالی را افزایش دهد. این موضوع در شرکت‌های دارای محدودیت مالی، که با کمبود منابع انسانی و مالی مواجه‌اند، از اهمیت بیشتری برخوردار است.

با وجود گسترش مطالعات بین‌المللی در زمینه محدودیت مالی و تجدید ارائه صورت‌های مالی، بررسی این رابطه در بستر بازار سرمایه ایران، به‌ویژه در شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، همچنان با خلأهای پژوهشی

¹ Hribar & Jenkins

² Bowen

³ Sulaiman & Hamawandy

⁴ Salsabila & Asmaranti

⁵ Czerney

مواجهه است. ساختار تأمین مالی، شرایط اقتصادی، محدودیت‌های اعتباری و ویژگی‌های نهادی خاص اقتصاد ایران می‌تواند موجب شود که اثر محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی، رفتاری متفاوت از سایر کشورها داشته باشد. از این رو، بررسی تجربی این رابطه می‌تواند به درک بهتر عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی و ارائه شواهد کاربردی برای سرمایه‌گذاران، نهادهای ناظر و سیاست‌گذاران بازار سرمایه کمک شایانی نماید. با توجه به مطالب ارائه شده در واقع این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ برای این است که آیا محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی تأثیر معناداری دارد؟

مبانی نظری

محدودیت‌های مالی

محدودیت‌های مالی به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن شرکت‌ها با دشواری در تأمین منابع مالی مورد نیاز برای انجام فعالیت‌های عملیاتی یا سرمایه‌گذاری‌های سودآور مواجه هستند. این محدودیت‌ها معمولاً ناشی از عدم دسترسی کافی به منابع مالی خارجی، هزینه‌های بالای تأمین مالی، ضعف اعتبار مالی یا عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکت و تأمین‌کنندگان سرمایه است (کراسیکوف و لامبا^۱، ۲۰۲۰). یو^۲ (۲۰۲۲)، بیان می‌کند که در شرایط محدودیت مالی، شرکت‌ها ناچارند وابستگی بیشتری به منابع داخلی داشته باشند که این امر می‌تواند تصمیمات سرمایه‌گذاری و عملکرد مالی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. در همین راستا، داسگوپتا^۳ و همکاران (۲۰۱۷)، نشان می‌دهند که محدودیت‌های مالی موجب کنار گذاشتن پروژه‌های دارای ارزش فعلی خالص مثبت شده و کارایی تخصیص منابع را کاهش می‌دهد. این وضعیت به‌ویژه در شرکت‌های کوچک، متوسط و نوآور که با عدم قطعیت بالا و جریان‌های نقدی ناپایدار مواجه‌اند، شدت بیشتری دارد (اتهری و لاخاچ^۴، ۲۰۱۶).

تجدید ارائه صورت‌های مالی

تجدید ارائه صورت‌های مالی به فرایند اصلاح و انتشار مجدد صورت‌های مالی قبلاً گزارش شده اطلاق می‌شود که به دلیل وجود اشتباهات بااهمیت، برآوردهای نادرست یا اطلاعات گمراه‌کننده انجام می‌گیرد (سان^۵ و همکاران، ۲۰۱۹). این اشتباهات ممکن است ناشی از خطاهای سهوی، ضعف کنترل‌های داخلی یا رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران و حتی تقلب در گزارشگری مالی باشند (ولته^۶، ۲۰۲۲). تجدید ارائه صورت‌های مالی معمولاً به‌عنوان نشانه‌ای از کیفیت پایین گزارشگری مالی گذشته تلقی می‌شود و می‌تواند اعتبار اطلاعات مالی شرکت را نزد سرمایه‌گذاران به‌طور قابل توجهی کاهش دهد (فراگوسو^۷ و همکاران، ۲۰۲۰؛ کالن^۸ و همکاران، ۲۰۰۵). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تجدید ارائه صورت‌های مالی با پیامدهایی همچون واکنش منفی بازار، کاهش قیمت سهام، افزایش هزینه سرمایه و لطمه به شهرت شرکت همراه است (هریبار و جنکینز، ۲۰۰۳؛ حسنان^۹ و همکاران، ۲۰۲۰).

¹ Krasikov & Lamba

² Yue

³ Dasgupta

⁴ Ettahri & Laachach

⁵ Sun

⁶ Velte

⁷ Rosário Fragoso

⁸ Callen

⁹ Hasnan

رابطه بین محدودیت‌های مالی و تجدید ارائه صورت‌های مالی

ادبیات حسابداری و مالی شواهد گسترده‌ای در خصوص وجود رابطه معنادار بین محدودیت‌های مالی و تجدید ارائه صورت‌های مالی ارائه می‌دهد. بون^۱ و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهند که شرکت‌های دارای محدودیت مالی شدیدتر، بیش از سایر شرکت‌ها در معرض تجدید ارائه صورت‌های مالی قرار دارند. یافته‌های مارتینز-سولا^۲ و همکاران (۲۰۲۴)، نیز حاکی از آن است که سطح بالای بدهی، هزینه بالای تأمین مالی و مشکلات مالی، احتمال تجدید ارائه‌های حسابداری را افزایش می‌دهد. این رابطه معمولاً از دو دیدگاه نظری اصلی، یعنی فرصت‌طلبی مدیریتی و سیگنال‌دهی مدیریتی تبیین می‌شود. از منظر فرصت‌طلبی مدیریتی، مدیران شرکت‌های با محدودیت مالی ممکن است به منظور پنهان کردن عملکرد ضعیف، جلوگیری از نقض قراردادهای بدهی یا تسهیل دسترسی به منابع مالی، به دستکاری سود و گزارشگری مالی تهاجمی روی آورند. این رفتارها اغلب از طریق افزایش ارقام تعهدی اختیاری یا تغییر در برآوردهای حسابداری صورت می‌گیرد که در نهایت احتمال بروز اشتباهات بااهمیت و تجدید ارائه صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد (بون و همکاران، ۲۰۱۸؛ دو و تو^۳، ۲۰۲۵). شواهد تجربی نشان می‌دهد که شرکت‌هایی با اهرم مالی بالاتر و عملکرد ضعیف‌تر، در شرایط محدودیت مالی، بیشتر در معرض تجدید ارائه صورت‌های مالی قرار دارند (بون و همکاران، ۲۰۱۸).

در مقابل، دیدگاه سیگنال‌دهی مدیریتی بیان می‌کند که برخی شرکت‌های دارای محدودیت مالی و فرصت‌های رشد بالا، ممکن است از مدیریت سود به‌عنوان ابزاری برای ارسال سیگنال‌های مثبت به بازار سرمایه استفاده کنند تا نگرانی سرمایه‌گذاران را کاهش داده و هزینه تأمین مالی را پایین آورند. با این حال، بون و همکاران (۲۰۱۸)، تأکید می‌کنند که این نوع مدیریت سود لزوماً به تجدید ارائه صورت‌های مالی منجر نمی‌شود؛ زیرا مدیران این شرکت‌ها معمولاً از نقض آشکار اصول پذیرفته‌شده حسابداری اجتناب می‌کنند تا اعتبار گزارشگری مالی خود را حفظ نمایند. در نهایت، برخی مطالعات به رابطه معکوس نیز اشاره کرده‌اند و نشان داده‌اند که تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌تواند خود به تشدید محدودیت‌های مالی منجر شود. کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران، افزایش عدم تقارن اطلاعاتی و محدود شدن دسترسی به منابع مالی خارجی از جمله پیامدهای تجدید ارائه صورت‌های مالی است که می‌تواند شرکت را در چرخه‌ای معیوب از محدودیت مالی و کاهش کیفیت گزارشگری مالی قرار دهد (چن^۴ و همکاران، ۲۰۰۹؛ شیائو^۵ و همکاران، ۲۰۱۷). این چرخه معیوب، انگیزه‌های مدیران برای رفتارهای فرصت‌طلبانه را تقویت کرده و احتمال تجدید ارائه‌های آتی را افزایش می‌دهد.

پیشینه پژوهش

رحمانیان کوشکی و حاجی‌رجبی (۱۴۰۳)، این پژوهش به بررسی نقش تخصص حسابرس در رابطه بین تغییر درجه حسابرس و تجدید ارائه صورت‌های مالی پرداخت. نمونه پژوهش شامل ۱۳۰ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ بود که با روش حذف سیستماتیک انتخاب شدند. نتایج رگرسیون نشان داد تغییر درجه حسابرس رابطه مستقیم و معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد، اما تعامل تغییر درجه حسابرس و تخصص

¹ Bowen

² Martínez-Sola

³ Du & Tu

⁴ Chen

⁵ Xiao

حسابرس تأثیر معکوس بر تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد. یافته‌ها بیانگر آن است که استفاده از حسابرسان متخصص و با نمره بالاتر می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشیده و اعتماد ذی‌نفعان را افزایش دهد. رشیدی (۱۴۰۲)، هدف این پژوهش بررسی اثر کیفیت اطلاعات حسابداری بر تمرکز بدهی با نقش تعدیلی محدودیت مالی و ریسک‌پذیری مدیران بود. داده‌های ۱۲۰ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۹ مورد بررسی قرار گرفت و از رگرسیون داده‌های ترکیبی و مدل توبیت استفاده شد. نتایج نشان داد کیفیت اطلاعات حسابداری بر تغییر تمرکز بدهی تأثیر معنادار دارد. همچنین محدودیت مالی بر پراکندگی تأمین مالی و ریسک‌پذیری مدیران بر تمرکز و تعداد بدهی اثرگذار است. این یافته‌ها نقش هم‌زمان عوامل اطلاعاتی و رفتاری مدیران را در تصمیمات تأمین مالی برجسته می‌کند.

اسلامزاده و قیومی (۱۴۰۲)، این پژوهش به بررسی رابطه سرعت اعلام سود و تجدید ارائه صورت‌های مالی با نگهداری وجه نقد با در نظر گرفتن نقش راهبری شرکتی و پیچیدگی شرکت پرداخت. نمونه شامل ۱۲۲ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بود و از رگرسیون داده‌های پنلی استفاده شد. نتایج نشان داد سرعت اعلام سود با نگهداری وجه نقد رابطه معناداری دارد، اما تجدید ارائه صورت‌های مالی به‌تنهایی تأثیر معناداری بر نگهداری وجه نقد ندارد. با این حال، راهبری شرکتی و پیچیدگی شرکت نقش تعدیلی معناداری در رابطه تجدید ارائه صورت‌های مالی و نگهداری وجه نقد ایفا می‌کنند.

آقابابائی و رضائیان رامشه (۱۴۰۱)، این پژوهش به بررسی تأثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر ناکارایی سرمایه‌گذاری با تأکید بر نقش محدودیت مالی پرداخت. نمونه آماری شامل ۱۷۴ شرکت طی دوره ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ بود. نتایج نشان داد تجدید ارائه صورت‌های مالی موجب کاهش سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد و تشدید سرمایه‌گذاری کمتر از حد می‌شود. همچنین شرکت‌های دارای سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد پس از تجدید ارائه صورت‌های مالی، محدودیت مالی بیشتری را تجربه می‌کنند، در حالی که این رابطه برای شرکت‌های دارای سرمایه‌گذاری کمتر از حد معنادار نیست.

محب علی (۱۴۰۱)، این پژوهش تأثیر ارائه مجدد صورت‌های مالی بر ناکارایی سرمایه‌گذاری با نقش میانجی درماندگی مالی را بررسی کرد. نمونه شامل ۱۳۰ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ بود. نتایج نشان داد ارائه مجدد صورت‌های مالی و محدودیت مالی هر دو بر سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد و کمتر از حد تأثیر مستقیم دارند. همچنین محدودیت مالی نقش میانجی در رابطه بین ارائه مجدد صورت‌های مالی و ناکارایی سرمایه‌گذاری ایفا می‌کند.

نصیری و یغمائی‌علیشاه (۱۳۹۸)، این پژوهش به بررسی تأثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر سیاست نگهداری وجه نقد در ۱۵۵ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ پرداخت. نتایج رگرسیون چندمتغیره نشان داد تجدید ارائه صورت‌های مالی منجر به کاهش سطح نگهداری وجه نقد می‌شود. همچنین از دیدگاه سرمایه‌گذاران، تجدید ارائه صورت‌های مالی به‌عنوان سیگنالی منفی تلقی شده و ارزش بازار وجه نقد نگهداری‌شده را کاهش می‌دهد.

مارتینز-سولا^۱ و همکاران (۲۰۲۴)، این پژوهش به بررسی اثر محدودیت‌های مالی بر تجدید ارزیابی‌های حسابداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اسپانیا طی دوره ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ پرداخت. نتایج نشان داد که سطح بدهی، هزینه بدهی و وجود مشکلات مالی با افزایش وقوع تجدید ارزیابی‌های حسابداری ارتباط معنادار دارد. یافته‌ها حاکی از آن است که شرکت‌های دارای محدودیت مالی و درماندگی مالی، به‌منظور اجتناب از نقض مفاد بدهی، کاهش هزینه‌های تأمین مالی

¹ Martínez-Sola

یا جلوگیری از ورشکستگی، به شیوه‌های حسابداری تهاجمی و گزارشگری فرصت‌طلبانه روی می‌آورند. این نتایج با ادبیات پیشین همسو است که تجدید ارزیابی حسابداری را ابزاری برای مدیریت سود می‌داند.

دیویس و گارسیا-سستونا^۱ (۲۰۲۳)، این مطالعه به بررسی تأثیر عوامل مالی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر احتمال تجدید ارائه مالی اجباری در شرکت‌های مالزیایی پرداخت. با استفاده از مدل لجستیک چندمتغیره و ۴۷۵۹ مشاهده سال-شرکت طی دوره ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲، نتایج نشان داد که حسابداری تهاجمی احتمال تجدید ارائه مالی اجباری را افزایش می‌دهد. همچنین استقلال هیئت‌مدیره، ارتباطات سیاسی، تخصص مالی کمیته حسابرسی، مالکیت نهادی دولتی، مالکیت خانوادگی و وضعیت سلامت مالی شرکت، نقش معناداری در تشدید وقوع تجدید ارائه مالی اجباری دارند.

لین و لی^۲ (۲۰۲۳)، این پژوهش با بررسی شرکت‌های چینی، تأثیر محدودیت‌های مالی بر مدیریت سود و تجدید ارائه صورت‌های مالی را با استفاده از رگرسیون داده‌های پانل تحلیل کرد. نتایج نشان داد شرکت‌هایی که با محدودیت مالی بیشتری مواجه‌اند، تمایل بالاتری به دست‌کاری سود و تجدید ارائه صورت‌های مالی دارند. همچنین یافته‌ها بیانگر آن است که استقلال هیئت‌مدیره می‌تواند اثرات منفی محدودیت‌های مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی را کاهش داده و از انگیزه‌های فرصت‌طلبانه مدیران جلوگیری کند.

داس^۳ و همکاران (۲۰۲۲)، این پژوهش به بررسی نقش تخصص حسابداری کمیته‌های هیئت‌مدیره در پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت تجدید ارائه‌های مالی پرداخت. نتایج نشان داد حضور اعضای کمیته حسابرسی با تخصص حسابداری، واکنش‌های منفی بازار سهام و احتمال جابجایی مدیرعامل پس از تجدید ارائه را کاهش می‌دهد، در حالی که تخصص مالی غیرحسابداری احتمال اقدامات اجرایی حسابداری و حسابرسی را افزایش می‌دهد. همچنین در دوره پس از قانون ساربنز-آکسلی، شدت پیامدهای منفی تجدید ارائه کاهش یافته که بخشی از آن به افزایش استفاده از متخصصان حسابداری در هیئت‌مدیره‌ها نسبت داده می‌شود.

ژانگ و جیانگ^۴ (۲۰۲۲)، این تحقیق به بررسی نقش استقلال هیئت‌مدیره در رابطه بین محدودیت‌های مالی و مدیریت سود در شرکت‌های بزرگ چینی پرداخت. نتایج نشان داد استقلال هیئت‌مدیره می‌تواند به‌عنوان یک عامل تعدیلی مؤثر، از دست‌کاری‌های حسابداری در شرایط محدودیت مالی جلوگیری کند. یافته‌ها حاکی از آن است که هیئت‌مدیره‌های مستقل مانع اتخاذ تصمیمات حسابداری فرصت‌طلبانه‌ای می‌شوند که به‌طور غیرمستقیم احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد.

برمپی و کیم^۵ (۲۰۲۲)، این مطالعه با استفاده از مدل لاجیت و داده‌های پانل شرکت‌های بورسی ایالات متحده، تأثیر محدودیت‌های مالی و عدم استقلال هیئت‌مدیره بر تجدید ارائه صورت‌های مالی را بررسی کرد. نتایج نشان داد شرکت‌های دارای محدودیت مالی شدیدتر و هیئت‌مدیره‌های غیرمستقل، احتمال بیشتری برای تجدید ارائه صورت‌های مالی دارند. پژوهش بر اهمیت نقش نظارتی هیئت‌مدیره‌های مستقل در کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیریتی در شرایط مالی دشوار تأکید می‌کند.

پوتری^۶ و همکاران (۲۰۲۱)، این پژوهش به بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره و هیئت‌مدیران بر احتمال تجدید ارائه مالی در شرکت‌های تولیدی بورس اندونزی طی دوره ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ پرداخت. نتایج رگرسیون لجستیک نشان داد

¹ Davis & Garcia-Cestona

² Lin & Li

³ Das

⁴ Zhang & Jiang

⁵ Bermpei & Kim

⁶ Putri

حضور زنان در هیئت‌مدیره و استقلال هیئت‌مدیران، احتمال تجدید ارائه مالی را کاهش می‌دهد. در مقابل، اندازه هیئت‌مدیره، اندازه هیئت‌مدیران و اعتماد بیش‌ازحد هیئت‌مدیره تأثیر معناداری بر تجدید ارائه مالی نداشتند.

روش شناسی

هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر بررسی تأثیر محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی بوده و از نظر روش، از نوع علی-پس‌رویدادی است که به تحلیل روابط بین متغیرها بر اساس داده‌های تاریخی می‌پردازد. روش آماری مورد استفاده نیز همبستگی است که به دنبال کشف و بررسی وجود رابطه بین متغیرهاست. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است. با استفاده از روش نمونه‌گیری حذفی سیستماتیک، شرکت‌هایی که معیارهای خاصی مانند فعال بودن در بورس از سال ۱۳۹۶، داشتن سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند، و عدم تعلق به گروه‌های واسطه‌گری مالی، بیمه و سرمایه‌گذاری را دارا نبوده‌اند، حذف شده‌اند. در نهایت، با اعمال این فیلترها، ۱۲۰ شرکت برای دوره هفت‌ساله ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ انتخاب شدند. این امر منجر به ۸۴۰ مشاهده سال-شرکت شد که به دلیل ماهیت پژوهش (بررسی کل جامعه غربالگری شده)، نمونه آماری بر جامعه آماری منطبق است.

۱. متغیر وابسته: تجدید ارائه صورت‌های مالی

۲. متغیر مستقل: محدودیت مالی

۳. متغیرهای کنترلی: اندازه شرکت - اهرم مالی - بازده دارایی‌ها

مدل آماری

برای انجام فرضیه پژوهش از مدل زیر استفاده می‌کنیم:

معادله (۱): برای فرضیه اول و دوم پژوهش

$$RESTAT_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول (۱): تعریف متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری

متغیر	نماد	نوع متغیر	نحوه اندازه‌گیری
تجدید ارائه صورت‌های حسابداری	RESTAT	وابسته	این متغیر یک متغیر دامی (۰ یا ۱) است که مقدار ۱ را می‌گیرد اگر شرکت در سال موردنظر صورت‌های مالی خود را به دلیل خطاها یا تغییرات در اصول حسابداری اصلاح کرده باشد و در غیر این صورت مقدار ۰ را می‌گیرد.
محدودیت مالی	FC	مستقل	به صورت موهمی اندازه‌گیری می‌شود اگر Z محاسبه‌شده برای شرکتی کوچک‌تر از ۲.۹ باشد، یک در غیر این صورت صفر است.
اندازه شرکت	SIZE	کنترلی	لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌ها
بازده دارایی‌ها	ROA	کنترلی	نسبت سود خالص به مجموع دارایی‌ها
اهرم مالی	LEV	کنترلی	نسبت مجموع بدهی به مجموع دارایی‌ها

یافته های پژوهش

در پژوهش حاضر ابتدا آمارهای توصیفی برای متغیرهای مدل رگرسیون ارائه می شود. شاخص های توصیف داده ها، شامل شاخص های مرکزی (مانند میانگین و میانه)، شاخص های پراکندگی (مانند واریانس و انحراف معیار) و شاخص های شکل توزیع (مانند شاخص چولگی و کشیدگی) برای تک تک متغیرهای پژوهش محاسبه خواهد شد. این آمارها شمای کلی از تک تک متغیرهای مدل به دست می دهد. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش که با استفاده از داده های ۱۲۰ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره های زمانی بین سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ اندازه گیری شده اند، شامل تعداد مشاهدات، میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر، ضریب چولگی و ضریب کشیدگی است که در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۲): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

پنل (الف) - متغیرهای پیوسته									
نام متغیر	نماد	تعداد مشاهدات	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
تجدید ارائه صورت های مالی	RESTAT	۸۴۰	۰.۶۱۳۱	۱	۱	۰	۰.۴۸۷۳	-۰.۴۶۴۴	۱.۲۱۵۷
محدودیت مالی	FC	۸۴۰	۰.۴۸۴۵	۰	۱	۰	۰.۵۰۰۱	۰.۰۶۱۹	۱.۰۰۳۸
اندازه شرکت	SIZE	۸۴۰	۱۵.۷۹۲۲	۱۵.۶۰۵۱	۲۰.۸۵۱۸	۱۱.۳۶۱	۱.۶۲۰۹	۰.۴۴۹۴	۳.۴۱۱۶
بازده دارایی ها	ROA	۸۴۰	۰.۲۱۶۹	۰.۱۹۸۴	۰.۹۸۴۶	-۰.۵۶۰۴	۰.۱۷۲۹	۰.۳۵۸۸	۳.۹۱۲۱
اهرم مالی	LEV	۸۴۰	۰.۴۹۶۶	۰.۴۸۵۵	۱.۹۶۴۹	۰.۰۲۱۴	۰.۲۲۲۸	۰.۸۴۸۹	۶.۱۴۶۶
پنل (ب) - متغیرهای گسسته									
نام متغیر	نماد	تعداد مشاهدات	نوع طبقه	فراوانی	درصد فراوانی				
تجدید ارائه صورت های مالی	RESTAT	۸۴۰	۱	۵۱۵	۶۱.۳٪				
محدودیت مالی	FC	۸۴۰	۰	۳۲۵	۳۸.۷٪				
محدودیت مالی	FC	۸۴۰	۱	۴۰۷	۴۸.۵٪				
محدودیت مالی	FC	۸۴۰	۰	۴۳۳	۵۱.۵٪				

در جدول فوق، داده های ارائه شده شامل دو پنل است: پنل (الف) مربوط به متغیرهای پیوسته و پنل (ب) مربوط به متغیرهای گسسته. در پنل (الف)، شش متغیر مالی و شرکتی بررسی شده اند. متغیر RESTAT (تجدید ارائه صورت های مالی) با میانگین ۰.۶۱۳۱ و انحراف معیار ۰.۴۸۷۳ نشان می دهد که حدود ۶۱٪ از شرکت ها تجدید ارائه داشته اند. FC (محدودیت مالی) با میانگین ۰.۴۸۴۵ تقریباً به صورت برابر بین شرکت های دارای محدودیت و بدون محدودیت تقسیم شده است. SIZE (اندازه شرکت) با میانگین ۱۵.۷۹۲۲ و انحراف معیار ۱.۶۲۰۹، توزیع گسترده ای دارد و چولگی بالایی دارد. ROA (بازده دارایی ها) میانگین ۰.۲۱۶۹ دارد و توزیع آن به سمت مقادیر پایین تر متمایل است. LEV (اهرم مالی) میانگین تقریبی ۰.۴۹۶۶ دارد و چولگی ۶.۱۴۶۶ نشان دهنده تعداد کمی از شرکت ها با اهرم بسیار بالا است. در پنل (ب)، متغیرهای گسسته نیز نشان می دهند که ۶۱.۳٪ از نمونه تجدید ارائه صورت های مالی داشته اند و ۳۸.۷٪ شرکت ها با محدودیت مالی مواجه بوده اند، که بازتاب ترکیب نسبی مشاهدات ۰ و ۱ برای این دو متغیر است. این اطلاعات تصویر کلی از توزیع و ویژگی های آماری متغیرهای مورد مطالعه ارائه می دهد.

تحلیل داده‌ها

عدم وجود خود همبستگی جمله خطا (باقیمانده‌ها)

این فرض مدل کلاسیک رگرسیون خطی بیان می‌دارد که بین جملات باقیمانده رگرسیون، همبستگی وجود نداشته باشد. برای بررسی استقلال باقیمانده‌ها از آزمون خود همبستگی سریالی بروش-گادفری^۱ استفاده شده است که فرضیه‌های آن به شرح زیر است:

H_0 عدم وجود خود همبستگی جمله خطا

H_1 وجود خود همبستگی جمله خطا

نتایج حاصل از آزمون خود همبستگی سریالی بروش-گادفری نشان می‌دهد که با توجه به اینکه در سطح اطمینان ۹۵٪ مقدار احتمال آماره F ، در مدل پژوهش کمتر ۵٪ می‌باشد بنابراین می‌توان فرض صفر را در مدل رد کرد لذا می‌توان گفت که فرض وجود خود همبستگی جزء خطا در مدل پژوهش برقرار است.

جدول (۳): آزمون همبستگی سریالی LM

نام متغیر	نوع آماره	احتمال آماره	سطح معناداری
مدل پژوهش	$F(2, 831)$	۷۹/۰۱۴۷	۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۳ مشاهده می‌شود مدل پژوهش مشکل وجود همبستگی جمله خطا وجود دارد.

ثابت بودن واریانس جمله خطا (باقیمانده‌ها)

جدول (۴): آزمون بروش-پاگان-گودفری

نام متغیر	نوع آماره	احتمال آماره	سطح معناداری
مدل پژوهش	$F(6, 833)$	۲/۷۹۶۱	۰/۰۰۰۰

در این آزمون فرض بر ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها است که با توجه به جدول فوق و معنادار بودن مدل‌های پژوهش، فرضیه ما مبنی بر وجود همسانی واریانس در مدل پژوهش پذیرفته نمی‌شود، الگوها دارای ناهمسانی واریانس می‌باشد و نمی‌توان از رگرسیون خطی استفاده نمود و نیاز به استفاده از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته (GLS) است.

عدم وجود هم‌خطی بین جملات توضیحی

هم‌خطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل است. در صورت وجود هم‌خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می‌شود که تعداد متغیرهای معنی-دار در معادله کاهش یابد. در این معادله برای بررسی عدم وجود هم‌خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۱۰ باشد، نشان‌دهنده عدم وجود هم‌خطی است. نتایج حاصل از این آزمون نشان می‌دهد؛ که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد.

جدول (۵): نتایج حاصل از آزمون عدم وجود هم‌خطی بین جملات توضیحی در مدل پژوهش

متغیر	نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
محدودیت مالی	FC	۰.۸۴۵۱۵۸۰	۲.۲۱۴۴۴۵۴
اندازه شرکت	SIZE	۰.۹۴۹۳۱۸۰	۱.۰۵۳۳۸۷۸
بازده دارایی‌ها	ROA	۰.۹۵۲۸۳۲۸	۱.۰۴۹۵۰۲۰
اهرم مالی	LEV	۰.۹۸۶۴۸۴۳	۱.۰۱۳۷۰۰۸

¹ Breusch-Godfrey

بررسی تعیین میزان نیکویی برآزش مدل پژوهش

به طور کلی در رگرسیون لجستیک برای مقایسه کارایی چند مدل مختلف با یکدیگر و یا نیکویی برآزش یک مدل خاص آماره های متعددی مورد استفاده قرار می گیرد. در ادامه این مطالعه با توجه به این که مدل مفهومی پژوهش برای کل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به شرح رابطه مدل سوم می باشد، میزان نیکویی برآزش مدل مفهومی شماره (۳) با توجه به این آماره ها ارائه می گردد.

$$Prob(LFSF = 1)_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$$

آماره کای-دو

در این مورد برای بررسی میزان نیکویی برآزش مدل مفهومی شماره (۳) الگوی شبیه رگرسیون معمولی به کار می رود. بدین منظور دو فرضیه به صورت زیر تدوین می گردد:

فرض صفر: الگوی معنی داری وجود دارد.

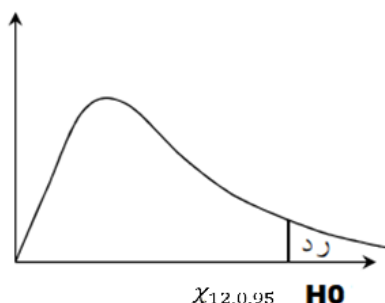
فرض مقابل: الگوی معنی داری وجود دارند.

نتایج حاصل در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۶) نتایج آزمون کای-دو

نام متغیر	مقدار کای-دو	درجه آزادی	مقدار احتمال
مدل پژوهش	۲۴.۸۱۷	۶	۰/۰۰۰

میزان کای - دو مدل برابر با ۲۴/۸۱۷ بدست آمده است. مقدار کای - دو همانگونه که در شکل صفحه بعد دیده میشود، در ناحیه رد فرض صفر قرار گرفته است، زیرا مقدار بدست آمده از مقدار بحرانی یعنی ۲۱/۰۲۶ بزرگتر است. بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود. یعنی بین متغیرهای پژوهش و تجدید ارائه صورت های مالی رابطه معنی داری وجود دارد. به بیان دیگر، مدل مفروض با داده ها تطابق دارد.

به عبارت دیگر الگوی معنی داری بین متغیرهای ذکر شده و تجدید ارائه صورت های مالی وجود دارد و می توان با استفاده از متغیرهای ذکر شده تجدید ارائه صورت های مالی را پیش بینی نمود.

کرک - نایجل شاخص

علاوه بر آماره کای - دو، در رگرسیون لجستیک، شاخص های دیگری نیز به عنوان جانشین R2 در رگرسیون معمولی می گردد. یکی از این شاخص ها، نایجل کرک است. در جدول زیر مقدار ضریب تعیین نایجل کرک نیز محاسبه شده است که برابر با در ۵۴ صد است؛ و سایر عوامل بیش از ۶۴ درصد تجدید ارائه صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را تبیین نموده است.

اسنل - کاکس شاخص

افزون بر آزمون های مطرح شده، شاخص کاکس-اسنل نیز در رگرسیون لجستیک، کاربرد دارد. میزان ضریب تعیین کاکس-اسنل، برای مدل مفهومی شماره (۳) برابر با ۰/۴۳۲ است. گرچه این مقدار بالا نیست، اما به دلیل معنی دار بودن مدل، مقدار آن قابل استناد است (این معیار شبیه به ضریب تعیین در رگرسیون معمولی است و مقادیر نزدیک به یک حاکی از معنی داری شدیدتر الگو خواهند بود).

جدول (۷): مقدار ضریب تعیین کاکس-اسنل برای معنی داری مدل

نام متغیر	نسبت درستنمایی	ضریب تعیین کاکس-اسنل	ضریب تعیین نایجل-کرک
مدل پژوهش	۸۹۶.۳۲۰	۰/۴۳۲	۰/۵۴۴

نتایج ارائه شده مربوط به ارزیابی کیفیت برازش مدل پژوهش است. مقدار نسبت درستنمایی (Likelihood Ratio) برابر ۸۹۶.۳۲۰ نشان می دهد که مدل نسبت به مدل بدون متغیرهای توضیحی بهبود قابل توجهی دارد و متغیرهای مستقل نقش معناداری در پیش بینی متغیر وابسته ایفا می کنند. همچنین، ضریب تعیین کاکس-اسنل (Cox-Snell R²) برابر ۰.۴۳۲ بیانگر آن است که تقریباً ۴۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مدل توضیح داده می شود و ضریب تعیین نایجل-کرک (Nagelkerke R²) برابر ۰.۵۴۴ نشان می دهد که با توجه به اصلاح این شاخص برای مقادیر بیشینه، مدل توانایی پیش بینی ۵۴ درصدی متغیر وابسته را دارد. به طور خلاصه، این آمارها نشان می دهند که مدل پژوهش دارای برازش مناسب و قدرت توضیح دهنده نسبتاً خوب برای داده ها است.

آزمون والد

برای برآورد ضرایب می توان فرض های زیر را با استفاده از آماره های والد انجام داد. فرض صفر و فرض صفر برای عرض از مبدا یا مقدار ثابت در صفحه بعد آمده است.

$$\left\{ \begin{array}{l} \alpha_0=0 \\ \alpha_0 \neq 0 \end{array} \right.$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \alpha_1=0 \\ \alpha_1 \neq 0 \end{array} \right.$$

و برای میزان ارتباط متغیرهای مستقل به صورت زیر نوشته می شود:

$$\left\{ \begin{array}{l} \alpha_6=0 \\ \alpha_6 \neq 0 \end{array} \right.$$

و مقدار آماره آزمون به صورت زیر محاسبه می گردد:

$$Wald_{\alpha_i} = (\alpha_i / S_{\alpha_i}) \quad i=1,2,3,4,5,6$$

برای استنباط در مورد فرض صفر و فرض مقابل از مقادیر احتمال آماره والد استفاده شده است بدین گونه که هرگاه مقدار احتمال کمتر از ۰/۰۵ باشد، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود و در غیر اینصورت فرض صفر رد نمی شود.

جدول (۸): مقادیر برآورد پارامترهای در مدل پژوهش

بخت	مقدار احتمال	درجه آزادی	آزمون والد	انحراف معیار	ضریب
۱.۶۴۴	۰.۰۰۱	۱.۰۰۰	۱.۱۷۰	۰.۰۳۶	۰.۲۱۹
۰.۸۷۳	۰.۰۰۲	۱.۰۰۰	۸.۷۳۲	۰.۰۴۴	-۰.۱۳۶
۰.۸۷۳	۰.۰۲۷	۱.۰۰۰	۵.۰۸۴	۰.۴۷۶	-۱.۰۵۵
۲.۵۸۳	۰.۰۰۲	۱.۰۰۰	۲.۳۵۷	۰.۲۷۴	۰.۸۶۳
۷.۵۹۴	۰.۰۱۰	۱.۰۰۰	۶.۱۵۵	۰.۷۸۶	۲.۰۲۷

نتایج ارائه شده مربوط به تحلیل رگرسیون لجستیک برای بررسی عوامل مؤثر بر تجدید ارائه صورت‌های مالی است. متغیر FC (محدودیت مالی) ضریب مثبت و معناداری ($\beta = 0.219, p = 0.001$) دارد و نشان می‌دهد که شرکت‌های دارای محدودیت مالی احتمال بیشتری برای تجدید ارائه صورت‌های مالی دارند. SIZE و ROA هر دو ضریب منفی معناداری دارند ($\beta = -0.136, p = 0.002$ و $\beta = -1.055, p = 0.027$) که نشان می‌دهد شرکت‌های بزرگ‌تر و با بازده دارایی بالاتر کمتر به تجدید ارائه روی می‌آورند. از سوی دیگر، LEV (اهرم مالی) ضریب مثبت معناداری دارد ($\beta = 0.863, p = 0.002$) که بیانگر افزایش احتمال تجدید ارائه در شرکت‌های دارای اهرم بالاتر است. در نهایت، مقدار ثابت مدل ($Constant = 2.027, p = 0.010$) نیز نشان‌دهنده احتمال پایه وقوع تجدید ارائه در شرایطی است که سایر متغیرها صفر باشند. به‌طور کلی، نتایج نشان می‌دهد محدودیت مالی و اهرم مالی با افزایش احتمال تجدید ارائه مرتبط هستند، در حالی که استقلال هیئت‌مدیره، اندازه شرکت و بازده دارایی اثر کاهنده دارند.

ستون بخت ۱ در جدول رگرسیون لجستیک نشان می‌دهد که تغییر یک واحد در هر متغیر مستقل، چگونه احتمال وقوع رویداد وابسته (در اینجا تجدید ارائه صورت‌های مالی) را تغییر می‌دهد. برای مثال، FC با بخت ۱.۶۴۴ نشان می‌دهد که شرکت‌های دارای محدودیت مالی ۱.۶۴۴ برابر بیشتر از شرکت‌های بدون محدودیت مالی احتمال تجدید ارائه دارند. برای SIZE و ROA بخت کمتر از ۱ (۰.۸۷۳) بیانگر کاهش احتمال تجدید ارائه در شرکت‌های بزرگ‌تر و با بازده دارایی بالاتر است، در حالی که LEV با بخت ۲.۵۸۳ احتمال تجدید ارائه را بیش از دو برابر افزایش می‌دهد. در مجموع، مقادیر بخت تصویر روشن و قابل تفسیر از اثر هر متغیر بر احتمال وقوع رویداد ارائه می‌کنند.

معیار درصد صحت پیش‌بینی

یکی دیگر از معیارهای نیکویی برازش، معیار درصد صحت پیش‌بینی است. نتایج محاسبه درصد پیش‌بینی مدل پژوهش که با رویکرد لاجیت برآورد شده در جدول زیر گزارش شده است:

جدول (۹): نتایج محاسبه معیار درصد صحت پیش‌بینی

ارزیابی انتظار-پیش‌بینی برای مشخصات باینری برش موفقیت: $C = 0.5$			
$Prob(LFSF = 1)_{it}$ $= \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$			
	Dep=0	Dep=1	Total
$P(Dep=1) \leq C$	۶۲	۳۲	۳۰
$P(Dep=1) > C$	۷۷۸	۴۸۳	۲۹۵

¹ Odds Ratio

Total	۸۴۰	۵۱۵	۳۲۵
Correct	۵۱۳	۴۸۳	۳۰
% Correct	۶۱.۰۷	۹۳.۷۹	۹.۲۳
% Incorrect	۳۸.۹۳	۶.۲۱	۹۰.۷۷

در جدول داده‌ها، نتایج پیش‌بینی موفقیت و عدم موفقیت نشان داده شده است. در مجموع ۸۴۰ نمونه وجود دارد که از این تعداد ۳۲۵ نمونه پیش‌بینی شده که "Dep=1" است (موفقیت)، و ۵۱۵ نمونه پیش‌بینی شده که "Dep=0" است (عدم موفقیت). از این ۳۲۵ نمونه، تنها ۳۰ نمونه به‌طور صحیح به عنوان موفقیت پیش‌بینی شده‌اند، در حالی که ۴۸۳ نمونه به‌طور نادرست به عنوان عدم موفقیت پیش‌بینی شده‌اند. درصد پیش‌بینی‌های صحیح ۹.۲۳ درصد برای گروه موفقیت (Dep=1) و ۹۳.۷۹ درصد برای گروه عدم موفقیت (Dep=0) است. همچنین درصد پیش‌بینی‌های نادرست به ترتیب ۹۰.۷۷ درصد برای موفقیت و ۶.۲۱ درصد برای عدم موفقیت است.

این تحلیل نشان می‌دهد که مدل به‌طور کلی عملکرد خوبی در پیش‌بینی "Dep=0" (عدم موفقیت) دارد، اما توانایی کمتری در پیش‌بینی "Dep=1" (موفقیت) دارد. درصد خطای بالا در پیش‌بینی موفقیت نشان‌دهنده این است که مدل نتوانسته به‌طور دقیق پیش‌بینی کند که کدام مشاهدات موفقیت‌آمیز خواهند بود. بنابراین، ممکن است نیاز به بهینه‌سازی مدل یا استفاده از ویژگی‌های بیشتر برای بهبود دقت پیش‌بینی وجود داشته باشد.

جدول (۱۰): نتایج محاسبه معیار درصد صحت پیش‌بینی

ارزیابی انتظار-پیش‌بینی برای مشخصات باینری برش موفقیت: C=0.5			
$Prob(LFSF = 1)_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$			
	Dep=0	Dep=1	Total
E(# of Dep=0)	۳۲۵	۱۹۳.۵۴	۱۳۱.۴۶
E(# of Dep=1)	۵۱۵	۳۲۱.۴۶	۱۹۳.۵۴
Total	۸۴۰	۵۱۵	۳۲۵
Correct	۴۵۲.۹۱	۳۲۱.۴۶	۱۳۱.۴۶
% Correct	۵۳.۹۲	۶۲.۴۲	۴۰.۴۵

فرضیات پژوهش

❖ محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های حسابداری تأثیر معناداری دارد.

جدول (۱۱): نتایج بررسی ضرایب جزئی (مدل) با روش لجستیک

متغیر وابسته: تجدید ارائه صورت‌های مالی، تعداد دوره: ۸، تعداد تقاطع: ۱۲۰، تعداد ترکیب موزون: ۸۴۰						
$Prob(LFSF = 1)_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$						
نتیجه	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضرایب	نماد	متغیرها
تأیید	۰.۰۰۹۷	۲.۵۸۷۲	۰.۷۸۳۶	۲.۰۲۷۳	C	ضریب ثابت
تأیید	۰.۰۰۰۵	۳.۴۵۹۷	۰.۰۶۳۳	۰.۲۱۸۸	FC	محدودیت مالی
تأیید	۰.۰۰۲۲	-۳.۰۶۵۴	۰.۰۴۴۲	-۰.۱۳۵۵	SIZE	اندازه شرکت
تأیید	۰.۰۲۶۶	-۲.۲۱۷۲	۰.۴۷۶۰	-۱.۰۵۵۵	ROA	بازده دارایی‌ها

تأیید	۰.۰۰۰۱۷	۳.۱۴۴۱	۰.۲۷۴۴	۰.۸۶۲۷	LEV	اهرم مالی
	۰.۴۲۲۱			McFadden R-squared		ضریب تعیین مک فادن
	۱۸.۴۸۲۲			LR statistic		آماره LR
	۰.۰۰۰۰۰			Prob(LR statistic)		احتمال
	۳۲۵			Obs with Dep=0		تعداد فراوانی یک‌ها
	۵۱۵			Obs with Dep=1		تعداد فراوانی صفرها
مقدار	درجه آزادی			مقدار آماره		
۰.۱۴۷۴	Prob. Chi-sq(8)			۱۲.۰۸۶۴		هاسمر-لمشو

بررسی اعتبار و قدرت الگو

آزمون LR: در یک معادله رگرسیون چند متغیره، چنانچه هیچ رابطه‌ای میان متغیر وابسته و متغیرهای مستقل وجود نداشته باشد، باید تمامی ضرایب متغیرهای مستقل در معادله، مساوی صفر باشند. از این‌رو، باید معنادار بودن معادله رگرسیون مورد آزمون قرار گیرد. این کار با استفاده از آماره LR انجام می‌شود. همان‌طور که در جدول (۱۱) ملاحظه می‌شود، مقدار آماره LR و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی‌معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. ضریب تعیین مکفادن: معیاری است که قدرت رابطه میان متغیر وابسته و متغیرهای مستقل را تشریح می‌کند. مقدار این ضریب در واقع مشخص کننده آن است که چند درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۴۲۲ است؛ یعنی ۴۲٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است.

برای بررسی خوبی برازش در مدل‌های رگرسیونی با متغیر وابسته باینری می‌توان از آزمون‌ها و معیارهای مختلفی همچون ضریب تعیین مک-فادن، مادلا، استرلا، چاو، جدول پیش‌بینی موفقیت‌های هنشر-جانسون و ... استفاده کرد. یکی از آزمون‌هایی که برای خوبی برازش مدل‌های انتخاب باینری استفاده می‌شود، آزمون هاسمر-لم شو است. در این آزمون معناداری کلی ضرایب رگرسیون از طریق مقایسه مقدار پیش‌بینی شده و واقعی متغیر وابسته در گروه‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. اگر اختلاف بین مقادیر واقعی و پیش‌بینی شده متغیر وابسته زیاد باشد نشانگر برازش ضعیف مدل است. به‌منظور بررسی برازش الگو برآورد شده از آزمون هاسمر-لمشو استفاده شده با توجه به اینکه احتمال آماره آزمون هاسمر-لمشو ۰/۱۴۷ بزرگتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است، لذا این مقدار کفایت داده‌ها برای برازندگی الگو را نشان می‌دهد.

آزمون Z: با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی محدودیت مالی می‌توان نتیجه گرفت محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری مثبت (مستقیم) دارد ($P < 0/05$). فرضیه مورد تایید می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪ مقادیر Z برای تمام متغیرها در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد یعنی متغیرهای کنترلی در مدل معنی‌دار هستند. نتایج حاصل از متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد که بازده دارایی‌ها و اندازه شرکت تأثیر منفی معناداری بر تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد ولی اهرم مالی تأثیر مثبت معناداری بر تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول - محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر مثبت و معناداری دارد.

با توجه به مقدار منفی ضریب رگرسیونی محدودیت مالی می‌توان نتیجه گرفت محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی (معکوس) معناداری دارد ($p < 0.05$). فرضیه اول مورد تایید است.

محدودیت‌های مالی به عنوان یک عامل کلیدی در فرآیند تجدید ارائه صورت‌های مالی شناخته می‌شوند. شرکت‌هایی که با مشکلات مالی یا بدهی‌های بالا روبرو هستند، ممکن است به دلایل مختلفی از جمله حفظ اعتبار مالی، جذب سرمایه‌گذاران و یا انطباق با الزامات قانونی و حسابداری، مجبور به تجدید ارائه صورت‌های مالی شوند. مارتینز-سولا و همکاران (۲۰۲۴)، در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی با بدهی‌های بالا و مشکلات مالی به طور معمول از روش‌های حسابداری تهاجمی استفاده می‌کنند که می‌تواند منجر به افزایش تجدید ارزیابی‌های حسابداری و در نهایت تجدید ارائه صورت‌های مالی شود. این به این معنی است که محدودیت مالی می‌تواند انگیزه‌هایی برای تغییر در صورت‌های مالی ایجاد کند که هدف آن پنهان کردن مشکلات مالی یا بهبود ظاهر مالی شرکت است. در همین راستا، کیانی ده‌کیانی و شهبازی لیموچی (۱۴۰۳)، نیز اشاره کرده‌اند که شرکت‌های با سطوح بدهی بالا و محدودیت‌های مالی، تمایل بیشتری به استفاده از شیوه‌های حسابداری تهاجمی و اصلاح صورت‌های مالی دارند. این مطالعه همچنین بر این نکته تأکید دارد که در شرایط مالی دشوار، شرکت‌ها به منظور تطبیق با الزامات قانونی و حفظ اعتبار خود، ممکن است مجبور به تجدید صورت‌های مالی شوند. این یافته‌ها با فرضیه اول که به تأثیر مثبت محدودیت مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی اشاره دارد، کاملاً همسو است. لین و لی (۲۰۲۳)، نیز در تحقیق خود به بررسی تأثیر محدودیت‌های مالی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی پرداخته‌اند. آنها به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی که با محدودیت‌های مالی بیشتری مواجه هستند، تمایل بیشتری به دست‌کاری صورت‌های مالی دارند تا مشکلات مالی خود را پنهان کنند. این دست‌کاری‌ها ممکن است شامل تغییر در روش‌های حسابداری، تنظیم مجدد صورت‌های مالی و یا حتی تأخیر در ارائه صورت‌های مالی باشد. به این ترتیب، محدودیت‌های مالی می‌توانند فشارهایی را ایجاد کنند که به تجدید ارائه صورت‌های مالی منجر شود. با این حال، قافله باشی و همکاران (۱۴۰۱)، در تحقیق خود به بررسی نقش میانجی‌گری محدودیت مالی در رابطه بین تجدید ارائه صورت‌های مالی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند که محدودیت‌های مالی تأثیر زیادی در رابطه میان تجدید ارائه صورت‌های مالی و کارایی سرمایه‌گذاری ندارند. این یافته می‌تواند نشان‌دهنده این باشد که در برخی شرایط، محدودیت مالی تأثیر چندانی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی نداشته و به طور غیرمستقیم با این موضوع ارتباط دارد. بنابراین، این مطالعه می‌تواند به عنوان یک استثنا برای فرضیه اول در نظر گرفته شود. این نتایج با نتایج مارتینز-سولا و همکاران (۲۰۲۴)، کیانی ده‌کیانی و شهبازی لیموچی (۱۴۰۳)، لین و لی (۲۰۲۳)، همسو و با نتایج قافله باشی و همکاران (۱۴۰۱)، ناهمسو می‌باشد.

پیشنهادات کاربردی

۱. تقویت نظام کنترل‌های داخلی در شرکت‌های دارای محدودیت مالی
با توجه به اینکه محدودیت مالی می‌تواند فشار مضاعفی بر مدیران برای بهبود ظاهری عملکرد مالی ایجاد کند، توصیه می‌شود شرکت‌های تولیدی دارای محدودیت مالی، نظام کنترل‌های داخلی خود را به‌ویژه در حوزه شناسایی درآمد، برآورد

اقدام تعهدی و ذخایر حسابداری تقویت کنند. استقرار رویه‌های کنترلی دقیق‌تر می‌تواند از بروز خطاهای بااهمیت و در نتیجه تجدید ارائه صورت‌های مالی جلوگیری کرده و کیفیت گزارشگری مالی را ارتقا دهد.

۲. توجه ویژه حساب‌برسان مستقل به شاخص‌های محدودیت مالی

به حساب‌برسان مستقل پیشنهاد می‌شود در فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای حسابرسی شرکت‌های تولیدی بوری، شاخص‌های محدودیت مالی نظیر کمبود جریان‌های نقدی، اهرم مالی بالا و دشواری دسترسی به منابع تأمین مالی را به‌عنوان عوامل ریسک‌زا در نظر بگیرند. افزایش دامنه آزمون‌های حسابرسی در این شرکت‌ها می‌تواند احتمال کشف به‌موقع تحریف‌های بااهمیت و کاهش تجدید ارائه‌های آتی را فراهم آورد.

۳. استفاده نهادهای ناظر از محدودیت مالی به‌عنوان شاخص هشدار زود هنگام

سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند محدودیت مالی شرکت‌های تولیدی را به‌عنوان یک شاخص هشدار زود هنگام برای شناسایی شرکت‌های در معرض ریسک تجدید ارائه صورت‌های مالی به کار گیرد. پایش مستمر این شرکت‌ها و اعمال نظارت هدفمندتر می‌تواند از انتشار اطلاعات مالی کم‌کیفیت و آسیب به اعتماد سرمایه‌گذاران جلوگیری کند.

۴. بهبود سیاست‌های تأمین مالی برای کاهش فشار بر گزارشگری مالی

به مدیران شرکت‌های تولیدی توصیه می‌شود با تنوع‌بخشی به منابع تأمین مالی، بهبود مدیریت نقدینگی و برنامه‌ریزی مالی بلندمدت، شدت محدودیت مالی را کاهش دهند. کاهش فشارهای مالی می‌تواند انگیزه‌های مدیریت سود فرصت‌طلبانه را کاهش داده و در نهایت احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی را محدود کند.

۵. توجه سرمایه‌گذاران به تجدید ارائه به‌عنوان سیگنال ریسک اطلاعاتی

به سرمایه‌گذاران و تحلیلگران بازار سرمایه پیشنهاد می‌شود هنگام ارزیابی شرکت‌های تولیدی بوری، تجدید ارائه صورت‌های مالی را در کنار شاخص‌های محدودیت مالی به‌عنوان نشانه‌ای از ریسک اطلاعاتی در نظر بگیرند. لحاظ کردن این عوامل در تصمیمات سرمایه‌گذاری می‌تواند به تخصیص بهینه‌تر منابع و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری منجر شود.

پیشنهادات برای تحقیقات آتی

۱. بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر شیوه‌های حسابداری تهاجمی
۲. تحلیل نقش ویژگی‌های فردی مدیران در تجدید ارائه صورت‌های مالی
۳. بررسی تأثیر شفافیت گزارش‌دهی مالی بر کاهش تجدید ارائه صورت‌های مالی
۴. تأثیر وضعیت اقتصادی کلان بر تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های مختلف
۵. ارزیابی تأثیر تعامل هیئت‌مدیره با حساب‌برسان بر شفافیت صورت‌های مالی

منابع

- ✓ اسلام زاده، ا.، قیومی، م.، (۱۴۰۲)، بررسی رابطه سرعت اعلام سود و تجدید ارائه صورتهای مالی با نگهداری وجه نقد در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با در نظر گرفتن نقش پیچیدگی و حاکمیت شرکتی، نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، دوره ۷، شماره ۲۴، صص ۱۴۴۸-۱۴۶۸.
- ✓ آقا بابائی، محمد ابراهیم، رضائیان رامشه، عاطفه، (۱۴۰۱)، تأثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر انواع ناکارایی سرمایه‌گذاری با تأکید بر نقش محدودیت مالی، مدیریت دارایی و تأمین مالی، دوره ۱۰، شماره ۱، صص ۷۳-۹۲.

- ✓ رحمانیان کوشکی، عبدالرسول، حاجی رجیبی، محمدرضا، (۱۴۰۳)، تأثیر تخصص حسابرس بر رابطه بین تغییر درجه حسابرسان و تجدید ارائه صورت‌های مالی، مطالعات حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۴۹، صص ۱۲۳-۱۴۲.
- ✓ رشیدی، محسن، (۱۴۰۲)، بررسی اثر کیفیت اطلاعات حسابداری بر تمرکز بدهی با نقش تعدیلی محدودیت مالی و ریسک‌پذیری مدیران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۳۰، شماره ۳، صص ۴۳۲-۴۵۰.
- ✓ قافله‌باشی، سید محمد امین، زمانی فروشانی، محمد جواد، جودکی، زهرا، ایزدپور، مصطفی، (۱۴۰۱)، تجدید ارائه صورت‌های مالی و کارایی سرمایه‌گذاری: نقش میانجی‌گری محدودیت مالی، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۴، شماره ۵۳، صص ۱۵۵-۱۷۴.
- ✓ کیانی ده کیانی، نگین، شهبازی لیموچی، علی، (۱۴۰۳)، عنوان: تأثیر محدودیت‌های مالی بر تجدید ارائه ی اطلاعات حسابداری، دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش در اقتصاد، حسابداری و مدیریت، تهران.
- ✓ محب علی، هادی، (۱۴۰۱)، بررسی تأثیر ارائه مجدد صورت‌های مالی بر ناکارایی سرمایه‌گذاری با نقش درماندگی‌های مالی، چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۵، شماره ۶۷، صص ۱۱-۲۴.
- ✓ نصیری، محمد، یغمائی علیشاه، ایوب، (۱۳۹۸)، تأثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر سیاست نگهداشت وجه نقد، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره ۹، شماره ۳، صص ۱۲۳-۱۴۲.
- ✓ Anderson, K. L., & Yohn, T. L. (2002). The effect of 10K restatements on firm value, information asymmetries, and investors' reliance on earnings. *Information Asymmetries, and Investors' Reliance on Earnings* (September 2002).
- ✓ Bermpei, M., & Kim, Y. (2022). Financial Constraints, Board Independence, and Earnings Management: Evidence from U.S. Firms. *Journal of Corporate Finance*, 78, 102098.
- ✓ Bowen, R. M., Dutta, S., & Zhu, P. (2018). Are financially constrained firms more prone to financial restatements?. Available at SSRN 3211497.
- ✓ Bowen, R. M., Dutta, S., & Zhu, P. (2018). Are financially constrained firms more prone to financial restatements?. Available at SSRN 3211497.
- ✓ Callen, J. L., Livnat, J., & Segal, D. (2005). Accounting restatements: Are they always bad news for investors?.
- ✓ Chen, X., Cheng, Q., & Lo, A. K. (2010, August). The consequences of aggressive financial reporting: The case of external financing. AAA.
- ✓ Czerney, K., Schmidt, J. J., Thompson, A. M., & Zhu, W. (2020). Do type II subsequent events impair financial reporting quality?. *The Accounting Review*, 95(6), 97-123.
- ✓ Das, S., Gong, J. J., & Li, S. (2022). The effects of accounting expertise of board committees on the short-and long-term consequences of financial restatements. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 37(3), 603-632.
- ✓ Dasgupta, S., Li, E. X., & Yan, D. (2019). Inventory behavior and financial constraints: Theory and evidence. *The Review of Financial Studies*, 32(3), 1188-1233.
- ✓ Davis, J. G., & Garcia-Cestona, M. (2023). Financial reporting quality and the effects of CFO gender and board gender diversity. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 21(2), 384-400.
- ✓ do Rosário Frago, J. L. F. (2018). The impact of financial restatements on financial markets: a systematic review of the literature. *PQDT-Global*.
- ✓ Du, L., & Tu, C. (2025). Do changes in MD &A tone predict financial restatements? Evidence from Chinese listed companies. *Accounting & Finance*.
- ✓ Ettahri, Y., & Laachach, A. (2016). Specific financial constraints of innovative companies: Theoretical approach. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 12(11), 556-566.
- ✓ Hasnan, S., Mohd Razali, M. H., & Mohamed Hussain, A. R. (2021). The effect of corporate governance and firm-specific characteristics on the incidence of financial restatement. *Journal of Financial Crime*, 28(1), 244-267.

- ✓ Hribar, P., & Jenkins, N. T. (2004). The effect of accounting restatements on earnings revisions and the estimated cost of capital. *Review of accounting studies*, 9(2), 337-356.
- ✓ Hribar, P., & Jenkins, N. T. (2004). The effect of accounting restatements on earnings revisions and the estimated cost of capital. *Review of accounting studies*, 9(2), 337-356.
- ✓ Krasikov, I., & Lamba, R. (2021). A theory of dynamic contracting with financial constraints. *Journal of Economic Theory*, 193, 105196.
- ✓ Lin, J., & Li, J. (2023). Financial Constraints, Earnings Management, and Financial Restatements: Evidence from China. *Journal of Accounting Research*, 61(2), 345-374.
- ✓ Martínez-Sola, C., Sanabria-García, S., & Garrido-Miralles, P. (2024). The effect of financial constraints on accounting restatements: Spanish evidence. *European Research on Management and Business Economics*, 30(2), 100244.
- ✓ Martínez-Sola, C., Sanabria-García, S., & Garrido-Miralles, P. (2024). The effect of financial constraints on accounting restatements: Spanish evidence. *European Research on Management and Business Economics*, 30(2), 100244.
- ✓ Putri, N. K. W., Rustiarini, N. W., & Dewi, N. P. S. (2021). Board characteristic and financial restatement. *Jurnal Keuangan Dan Perbankan*, 25(3), 492-507.
- ✓ Salsabila, S., & Asmaranti, Y (2025). Pengaruh Fraud Factors terhadap Financial Restatement dan Konsekuensinya terhadap Firm Value. *SANTRI : Jurnal Ekonomi dan Keuangan Islam*. <https://doi.org/10.61132/santri.v3i4.1748>.
- ✓ Sulaiman, A. A., & Hamawandy, N. M. (2016). THE IMPACT OF THE RESTATEMENT OF FINANCIAL STATEMENTS ON COMPANY GROWTH IRAN.
- ✓ Sun, X., Gao, G., Wan, J., & Wei, S. (2019, October). An Analysis of the Factors Affecting Financial Restatement of Public Company. In *2019 International Conference on Mathematics, Big Data Analysis and Simulation and Modelling (MBDASM 2019)* (pp. 102-104). Atlantis Press.
- ✓ Velte, P. (2023). The impact of external auditors on firms' financial restatements: a review of archival studies and implications for future research. *Management Review Quarterly*, 73(3), 959-985.
- ✓ Xiao, X., Zhao, T., & Shao, L. (2017). Financial Restatement and Investment Inefficiency—A Path Analysis Based on Financing Constraints. Available at SSRN 2995994.
- ✓ Yue, W. (2022). The Improvement of Fintechs on the Financing Constrains of SMEs. *Int. J. Innov. Manag. Technol*, 13, 80-83.
- ✓ Zhang, L., & Jiang, Z. (2022). Board Independence, Financial Constraints, and Earnings Management. *The Accounting Review*, 97(4), 1091-1124.